

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Slovenske kmetijske družbe.**

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K na leto.
Posamezna številka stane 40 h.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na vsi strani 240 K, na 1/2 strani 160 K, na 1/3 strani 80 K, na 1/4 strani 40 K in na 1/16 strani 20 K. Družabnikom 10 % popusta. Vsaka vrsta v „Malih naznanilih“ stane 90 h.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1918. Letnik XXXV.

Obseg: Živinoreja v jugoslovanski državi SHS. — Sestanek načelnikov spodnještajerskih kmetijskih podružnic in konjerejskih zadrug. — Rjavenje vina. — Nabiranje žira. — Pazite pri razsvetljavi z bencinom! — Vojaške podpore. — Naredbe Narodne vlade SHS v Ljubljani. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti Slovenske kmetijske družbe. — **Inserati.** — Tržno poročilo. — Družbene vesti.

Živinoreja v jugoslovanski državi SHS.

Ker bo Slovenija združena v enotno državo s Hrvaško ter Slavonijo (vštevši Banovino ali Banat) in s prostrano Srbijo, h kateri pridejo še Bosna, Hercegovina in Dalmacija, ne bo več trgovski promet omejevan, temveč bo zato znotraj cele države SHS svoboden.

Dosedanje upravne ovire na meji med Slovenijo na eni strani in med Hrvaško, Bosno in Hercegovino na drugi strani, samoobsebi umevno odpadejo.

Carinska meja proti Srbiji izgine in ž njo tudi združene odredbe dunajske vlade, ki so bile političnega značaja in so imele le namen Srbiji nagajati. Dunajske trgovske določbe zastran prometa z bivšo Srbijo so namreč eden glavnih vzrokov minule štiriletne vojne, ki nam je prinesla toliko gorja.

Od Soče do Vardarja je sedanja jugoslovanska država, v kateri bo trgovski promet neomejevan.

Vsled tega se že čuje bojazen, da bo naš slovenski kmetijski obrat trpel škodo, češ da se bomo imeli boriti z lažjim in cenejšim kmetijskim pridelovanjem na Hrvaškem in zlasti z onim v rodovitni Srbiji. Posebno se izraža ta bojazen glede prometa z živino.

Jaz ne uvidevam te bojazni, zato se je tudi ne bojim in svarim pred njo.

Še nekaj let po vojni bo vsega primanjkovalo in vsakdo bo dobro in lahko prodajal, kar bo pridelal. Po preteku te prehodnje dobe, od razmer nastalih vsled vojne do ustanovitve rednih razmer, bomo pa vsi državljani SHS imeli izvoz v sosednjo nemško planinsko državo, zlasti na Dunaj, kjer z lastnimi pridelki ne izhajajo in sploh nikdar izhajali ne bodo in bodo zato naravnost od nas odvisni.

Slovenija se nima bati tekme banaškega žita, saj ga sami ne moremo dovolj pridelati; država SHS ga bo sama veliko potrebovala, če naj pokrije naš slovenski primanjkljaj in če naj preživlja tudi Bosno, Hercegovino, Liko, balkanski Kras itd. Narobe, mi Slovenci bomo morali napeti vse sile, da bomo več pridelali na svojih njivah kot doslej, saj nas je izučila britka izkušnja, kam nas je dovedlo demagogičsko in strokovno bedasto geslo: „Samo živinoreja in zopet le živinoreja!“ — Toda o tem o priliki kaj več.

Preidem na živinorejo! O konjereji ne pišem, ker je to poglavje samo zase in ker ta pri tekmi za sedaj ne prihaja v poštev.

Važneje je oceniti bodočnost naše govedo- in prasičereje. Naše gospodarske razmere nas silijo k intenzivnemu kmetijskemu obratu, ki zahteva boljših in žlahtnejših živali nego ekstenzivni kmetijski obrat na Hrvaškem in zlasti v Srbiji, Bosni itd.

Mi imamo govedarstvo, s katerim se ostali deli države SHS ne morejo kosati, zato se nam tekme zaenkrat ni bati. Narobe, mi Slovenci bomo imeli nalogo vsled naše umnejše živinoreje, naših planin itd. preskrbovati pretežni del države SHS s plemensko živino boljše kakovosti.

Vse to velja tudi zastran prasičereje.

Veliko Save bo še steklo skozi državo SHS preden doseže večina njenih pokrajin kakovostno našo sedanjo govedo- in prasičerejo; ne smemo pa zaostajati, da nas ne prehite, marveč se moramo neprestano učiti in napredovati, da bomo vedno korakali na čelu, saj imamo predpogoje, ki jih doli nimajo.

Torej: Nobene bojazni za sedaj sploh, za pozno bodočnost se pa že sedaj pripravljajmo, da ostanemo v živinoreji prvi in da bodo naši spodnji sodržavljeni

vedno od nas odvisni. Kmetijski pouk in šola v vseh teh pogledih morata takoj v tem zmislu krepko zadržati svoje sile.

Nečesar se pa imamo bati, če nismo takoj oprezni in strogi, in sicer *živinskih kug*. Živinozdravnikom vso moč pri izvrševanju zakonov in odredb za odvratanje in zatiranje živinskih kug in nikakih izjem za posameznike, ki se ne pokore! Starokopitnosti, neumevanju, protekciji, korupciji itd. nobenega mesta, kajti posameznik se mora brez usmiljenja podvreči dobrobitu celokupnosti.

Vsak odstavek tega spisa bo še s posebnim spisom pozneje pojasnjen.

Gustav Pirc.

Sestanek načelnikov spodnještajerskih kmetijskih podružnic in konjerejskih zadrug.

Kot pooblaščenec NS je sklical dne 30. novembra 1918 v Maribor osrednji odbornik kmetijske družbe Lovro Petovar sestanek načelnikov spodnještajerskih kmetijskih podružnic, konjerejskih zadrug itd.

Ravnokar izbruhli štrajk železničarjev je bil vzrok, da ni bila udeležba polnoštevila.

Določil se je odsek, kateremu je naloga, da dobimo pravočasno in zadostno število plemenskih žrebcev. Glede kmetijskih podružnic veljajo sledeči obvezni sklepi:

1. Vse kmetijske podružnice na Spodnjem Štajerskem imajo dne 1. januarja 1919 prijaviti svoj pristop „Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani“ ter prenehajo s tem dnevom biti udje kmetijske družbe štajerske.

2. Imenike udov morajo podružnice najpozneje do 5. januarja 1919 poslati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, kakortudi obenem udnino za vsakega po 6 kron.

3. Podružnice naj skličejo nemudoma občne zборе, poberejo udnino, katera naj bo enotno za vsakega uda 10 kron letno, tako da se vpošlje 6 kron osrednji družbi in ostane 4 krone podružnici za njene stroške, t. j. za dopisovanje, popravilo raznega orodja itd. Kakorhitro nastanejo zopet normalne razmere, se pa lahko udnina zniža. — Opozarja se na sledeče:

Vsak ud dobi družbeno glasilo „Kmetovalec“, izvršten gospodarski list. Dobavo raznih semen, gnojil in nekaterih drugih gospodarskih potrebščin ima izključno Slovenska kmetijska družba v rokah in so teh dobav deležni le udje družbe.

Slovenija za sedaj ne bo imela posebne konjerejske družbe in oskrbuje torej tudi vse konjerejo tikajoče se zadeve Slovenska kmetijska družba, tako da odpade udnina konjerejske družbe in seveda tudi nje glasilo „Konjerejec“.

Naša častna dolžnost pa je tudi, da sedaj, ko smo dosegli svoj cilj in bomo organizirani v naši „Slovenski kmetijski družbi“ v enotni Jugoslovanski državi, pristopimo vsi k tej stanovski organizaciji, da se število udov posameznih podružnic izdatno zviša. Treba pa je tudi, da se baš sedaj strnemo v mogočno strokovno organizacijo kmetovalcev, da bomo lažje zacelili rane, zadobljene vsled grozne svetovne vojne.

Lovro Petovar.

Rjavenje vina.

Vina, pridelana v mokrotnem vremenu, so podvržena rjavenju. Zaraditega bo gotovo letos vino posebno rado rjavelo. To naj bi naši vinogradniki upoštevali.

Ali je vino rjavenju podvrženo ali ne, se spozna na najenostavnejši način, ako pustimo vino nekaj časa (1 do 2 dni) v kozarcu stati.

Ako postane odzgoraj doli v kozarcu bolj temno, rjavkasto, je to znamenje, da rjavi. Še hujše je, če se vino obenem tudi zgosti.

Taka vina se dajo ozdraviti najbolj enostavno z žveplanjem. Če vino v kozarcu tekom 24 ur potemni, zažgati moramo v njem na *hl* vsaj 2 g, to je pol tenkega traka žvepla. Če se obenem tudi zgosti, vzeti je žvepla še enkrat toliko, torej cel tenek trak žvepla.

Ako nimamo žvepla ali žvepljenih trakov, rabimo v to svrhu kot nadomestilo za žveplo *natrijev bisulfit*. V prvem slučaju vzamemo 2 do 3 g, v drugem 5 g, (pol deke) natrijevega bisulfita.

Prašek razmešamo najprej v kozarcu vode, nato vlijemo raztopino v vino, jo z njim dobro premešamo in nato zamašimo sod.

Po preteku kakih 8 dni se že pokaže učinek žveplanja. Vino, ako ga potem zopet pustimo stati v kozarcu, ne rjavi več.

Natrijev bisulfit ima pred žveplom to prednost, da vino lahko zažveplamo, ne da bi ga bilo treba pretočiti, kar pri rabi žvepla ni mogoče. Natrijev bisulfit dobimo pri „Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani“ ali pa pri drogistih. Hraniti ga moramo v dobro zaprti posodi, na pr. v zamašeni steklenici s širokim grlom, sicer prehitro spuhiti in potem ne učinkuje več tako dobro.

Ker se bliža čas prvega pretakanja vina, naj bi se vsak vinogradnik prepričal o tem, je li njegovo vino na zraku stanovitno ali ne. Ako ni, ga more brezpogojno na en ali drug način zažveplati, sicer se mu lahko zgodi, da se mu vino pokvari ali v poletnem času zavre.

B. Skalický.

Nabiranje žira.

Z Gorenjskega nam poroča župnik o uspehih, ki so se letos dosegli v njegovi vasi z nabiranjem žira, in kako sedaj sodijo tamošnji prebivalci o koristih tega gozdnega sadu. Naš kmet je res konservativen in se loti novega pripomočka šele tedaj, ko se pri drugih prepriča, da res ta nova stvar nekaj velja. Toda naj g. župnik sam pripoveduje, kako so ljudje prišli do žira:

»Ko sem ljudem stvar priporočal, dobro vedoč, da jim manjka zabele in tečne krme za prasiče, so najprej premišljevali ali bi bilo kaj iz tega ali ne. Saj naš človek je strašno konservativen. Komaj sem pregovoril nekega bajtarja z obilo družino, da je začel nabirati žir po gozdu. V kratkem času ga je imel nabranega 11 mernikov in iz njega je dobil, ko ga je dal iztisniti oljarju, 22 litrov olja. Olje je prodal liter po 40 kron. Od njega sem ga kupil tudi jaz eno steklenico in sem ga porabil za večno luč v cerkvi. Prihodnjo nedeljo sem ljudem povedal na prižnici, da gori sedaj v večni luči žirovo olje. To šele je ljudem odprlo oči, da je žir tudi nekaj vreden. Začelo ga je nabirati še več drugih, in v nekem gozdliču sem naštel

hkrati 16 nabiralcev. Dobili so hitro potrebno vajo v tem, da je delo moglo hitreje izpod rok. Vzeli so v gozd reto in rešeto; v reto so nagrahili listja z žirom vred, preretali so vse skupaj, pobrali listje z vrha in ostalino djali na rešeto. Med tako pridobljenim sadom ostalo je še precej smeti in praznega žira, kar pa ni kazalo prebirati že v gozdu. Nesli so torej vse skupaj domov in tam s čistilnico za žito z lelikoto ločili zdrav sad od s bega. Kdor je hotel žir porabiti za izdelovanje olja ga je še z roko prebral na mizi. Kdor ga je pa le pokladal prasičem, ta si je prihranil to delo, kajti ti ga že sami preberejo z precejšnjo urnostjo.

Kakšen je bil pa končni uspeh? Tisti gospodar, ki ga je jel prvi zbirati, ga je dobil približno 40 mernikov; ta množina mu da približno 80 litrov olja, ki bo vredno okroglo 3000 K. Olijate pogače, ki ostanejo po iztiskanju olja, bodo vredne tudi okoli 2000 K. Skupen dohodek znaša torej 5000 K, kar je zaslužil tekem dobrega meseca skupno s svojo precej obilno družino. Naj pristavim še to, da redi prasiča, ki se kar trese debelosti, tako dobro je opitan s samim žirom. Mož mi je zelo hvaležen za nasvet in vesel, da se je lotil te stvari. Rekel je: „Koliko tisoč kron vrednosti leži zunaj po gozdih, pa jih ljudje ne znajo dvigniti!“

Neka žena mi je pa rekla: „Vi ne veste, kako dobri so žganci, zabeljeni z žirovim oljem!“ Splošno jih mnogo obžaluje, da so prepozno pričeli z nabitranjem, posebno ker je sedaj že zapadel sneg. Če sneg skopni, bodo takoj zopet udarili po žiru in ga začeli zbirati.

Edina težava obstoji v tem, ker manjka domačih oljarjev. Nekdaj, ko so sejali lan, je bilo po deželi veliko hišnih oljarn. Kmetijska družba bo storila dobro delo, če posveti temu predmetu več pozornosti. Neki z Ruskega vrnivši se vojak, mi je pripovedoval, da je videl tam prav pripravne stiskalnice za olje za domačo rabo.

Pazite pri razsvetljavi z bencinom!

Po deželi se nahaja veliko bencina, ki so si ga ljudje prilastili od mimoidočih vojaških oddelkov in ga sedaj rabijo za razsvetlavo v domačem gospodinjstvu. Večini pa ni znano, da je treba s to stvarino ravnati zelo previdno, kajti lahko se vnamejo plini, ki se razvijejo iz nje in tedaj se svetilke ali druge posode raztreščijo in vsled tega nastanejo mnogokrat velike nesreče. Paziti je posebno na sledeče:

V bližini posode, kjer se nahaja bencin, naj se ne hodi z lučjo ali užgano smodko, naj se ne sveti z užigalicami, sploh je odstraniti vsako gorečo in tlečo stvarino, ki bi znala užgati bencin ali iz njega uhajajoče pline.

Ako rabimo bencin za razsvetlavo in vpotrebimo v to svrhu navadne petrolejke, je treba te vsak dan dobro očistiti, da se ne napravijo utrinki. Ti pretvarjajo namreč bencin v večji meri v pline, ki jih ni mogoče naenkrat uporabiti pri navadni razsvetljavi, in ti se potem vnamejo in raznesejo svetilko.

Svetilk, ki jih rabimo za razsvetlavo z bencinom, ne smemo nikdar napolniti do vrha z njim, ampak največ do dve tretjinji, da ostane gorenji del prazen. Kovinasti deli svetilke se namreč ob veliki vročini gorečega bencina močno segrejejo, pridejo naravnost v dotiko z bencinom, ga pretvorijo v plin že v posodi sami in tedaj nastala vročina ga užge, nakar raznese svetilko.

Pri vsaki posodi z bencinom in v bližini bencinove svetilke naj bodo vedno pripravljene predmeti za ugasitev morebiti nastalega ognja. Po bencinu nastali požar naj se nikdar ne gasi z vodo, kajti s to dosežemo le nasprotni učinek. Najboljši pripomoček proti bencinovem ognju je pesek, s katerim zasujemo goreči bencin ali pa odeje (koci), s katerim ga zadušimo.

Opozarjamo torej ponovno vse one, ki rabijo bencin za razsvetlavo, naj se točno ravnajo po teh navodilih, da se obvarujejo nesreč, ki se ravno vsled neprevidnega ravnanja s to stvarino pripetijo zelo pogosto.

Vojaške podpore

s posebnim ozirom na zakon z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 119.

Piše dr. Lapajne, odvetnik v Krškem.

(Dalje.)

Doklade za rane so brez ozira na šaržo vedno enako visoke in znašajo:

K 23·33 na mesec, ako je ranjenec izgubil obe končini (obe roki ali nogi), ako je oslepel na obeh očeh, ali more velike predmete spoznati le v največji bližini, ali le ločiti svetlobo od teme;

K 16— na mesec: ako je ranjenec izgubil eno končino (roko ali nogo) ali, ako je postal zaradi nepodročljivosti ene roke ali noge nesposoben za pridobivanje; ako je bil ranjen na glavi, prsih ali spodnjem telesu tako, da je nastopilo popolno trajno motenje delovanja važnih življenskih organov (brez ozira na nezmožnost pridobivanja);

K 8— na mesec: ako je ranjenec zaradi ran postal nesposoben za vojaško službo.

Za doklade za rane se je zglasiti, kakor za namenila, na občini rednega bivališča.

C. Podpore svojem invalidov.

Svoji invalidov dobivajo po veliki večini preživljalni prispevek, katerega obdrže še šest mesecev po končanju vojne. *Dokler prejemajo te prez. prispevke, ne dobe drugih podpor.* Ali tudi njim so namenjene te vrstice, da se pouče o svojih bodočih pravicah, ko bodo ustavljeni prez. prispevki. Ako svoji invalidov niso deležni prez. prispevkov, tedaj so prejemali od 12. junija 1915 do 31. marca 1918 posebne, s ces. naredbo z dne 12. junija 1915, št. 161., in min. naredbo z istega dne št. 162., ustanovljene *drž. podpore*; od 1. aprila 1918 naprej pa prejemajo od drž. zbora 28. marca 1918 sklenjena *namenila*.

Državne podpore so bile nizke in so se dovoljevale le sledečim sorodnikom: ženi, zak. in nezakonskim otrokom, zak. očetu in staremu očetu, zak. ali nezak. materi in stari materi in zak. očetu nez. matere, vsem pod pogojem, *da so bili potrebni in da je invalidni sam prejemal drž. podporo po istem zakonu.* Žena je dobivala na leto 60 K, otroci 36 K pri delni, 60 K pri popolni invalidnosti očeta, ostali sorodniki po 60 K, vendar skupaj ne več kakor 120 K. Vse podpore z invalidsko pokojnino skupaj niso smele presegati letnega zneska 600 K.

Na veliko pravilnejšo in pravičnejšo podlago je postavil drž. zbor od 1. aprila 1918 veljavna *namenila*, urejena podobno, kakor preživljenske prispevke.

Namenila znašajo največ:

pri 20 ⁰ / ₀ —39 ⁰ / ₀	ni izgubi delozmožnosti	30. (30) K
" 40 ⁰ / ₀ —59 ⁰ / ₀	" "	42 (45) "
" 60 ⁰ / ₀ —99 ⁰ / ₀	" "	48 (54) "
" 100 ⁰ / ₀	" "	48 (54) "

V oklepajih stoječi zneski pritičejo svojcem tistih invalidov, ki so imeli svoje redno bivališče, pred vpoklicem v večjih mestih, uvrščenih v I. ali II. razred aktiv. doklad.

Med svojce invalidov, ki imajo pravico do namenil, spadajo: žena, zak. in nezak. otroci, zak. oče in stari oče, zak. in nezak. mati in stara mati, zak. oče nezak. matere.

Vendar dobivajo navedene *najvišje* zneske brez nadaljnih poizvedb samo žene, zak. otroci in tisti svojci, ki so živeli z invalidom pred vpoklicem v skupnem gospodarstvu. Ako niso živeli z njim v skupnem gospodarstvu, ampak bili od njega le podpirani, tedaj dobivajo namenila v višini *dejanskih* podpor, a nikdar več, kakor gori navedene zneske. Le, če jih je invalid podpiral še pred 1. avgustom 1916 ali če je sodnijska sodba, s katero so jim bili priznani alimenti, izšla pred tem dnevom, jemlje zakon ozir. na naraščajočo draginjo z določbo, da se ima kot namenilo priznati za 100⁰/₀ povišana dej. podpora, oz. sodn. alimenti.

(Dalje sledi.)

N A R E D B E**Narodne vlade SHS v Ljubljani.****Naredbe poverjenišva za kmetijstvo:****Razglas.**

Na spomlad 1. 1919. se bodo oddajale iz državnih gozdnih drevesnic na Kranjskem *nepremožnim* posestnikom *smrekove in borove sadike* za znižano ceno 4 K za vsakih 1000 komadov.

Tozadevna naročila naj se vložijo najkasneje do 10. januarja 1919. pri pristojnem županstvu ustno ali pismeno in je hkrati istotam vplačati znesek, ki nanje odpade.

Kadar se naroča, navesti je število in vrsto sadik, davčno občino, gozdni kraj in, če mogoče, parcelno število ter ploščino za pogozdovanje določenega sveta in natančen naslov gozdnega posestnika. Navesti je, če se želi, da se sadike dpošljejo po železnici ali pošti z natančno označbo železniške ali poštne postaje. Manj kot 1000 sadik se ne oddaja.

Na prijave, ki bi dospele prepozno ali brez pripadajočega denarnega zneska ali z navedbo druge vrste sadik kot za smrekove ali borove, nadalje na prijave premožnih posestnikov ali če bi se želelo neprimerno velike množine sadik, ne da bi se natančno povedalo, čemu se bodo potrebovale, se ne bode oziralo.

Pripominja se, da dobijo premožni naročniki smrekove in borove, kakortudi drugovrstne sadike po *tarifni* ceni, dokler je kaj zaloge. Svoja naročila imajo prijaviti pristojnemu okrajnemu gozdnemu nadzorništvu.*

V Ljubljani, dne 7. decembra 1919.

Poverjenik: *Prelat Kalan* s. r.

* * *

Razglas.

Narodna vlada SHS, prestojništvo za kmetijstvo, nanzanja vinogradnikom, da se bodo spomladi 1. 1919. iz državnih zalog na Kranjskem oddajali ameriški ključi (reznice) in korenjaki (bilfe, sajenke) po naslednjih pridelovalnih cenah:

25 K za 1000 ključev in

60 K za 1000 korenjakov.

Znižanje te cene je mogoče dovoliti le v slučaju dokazane revščine. Cepljene trte, ki so zaradi prošlega mrzlega in deževnega poletja v rasti zaostale, se leta 1919. ne bodo oddajale.

Razen navedenih cen morajo prejemniki trt plačati še 1 K ovojnih stroškov za vsakih 100 trt, ako jih ne prevzemo nezavitih na oddajnem prostoru.

Prevozne stroške (voznino) morajo plačati prejemniki. Prosilci za ključe ali korenjake se morajo zglasti najkasneje do

15. februarja 1919

naravnost pri vinarskem nadzorniku B. Skalickemu v Kandiji pri Novem mestu ter obenem navesti, koliko in kašnih trt potrebujejo.

Ključi in sajenke se oddajajo v ta namen, da z njimi vinogradniki zasade svoje lastne vinograde. Zaraditega je vsaka trgovina ali vsako drugo ravnanje iz dobičkarije s temi trtami najstrožje prepovedano. Kdor bi prestopil to prepoved, ta izgubi za vedno pravico dobivati trte iz državnih trtnic.

Narodna vlada SHS, prestojništvo za kmetijstvo
v Ljubljani.

* * *

Klanje konj na kmetih.

Veterinarskemu oddeiku za kmetijstvo se je sporočilo od zanesljivih strani, da na kmetih, posebno v kamniškem okraju, pogostoma koljejo konje, ki si jih je prilačil ta ali oni. Največ koljejo take konje, ki so jih kmetovalci izmed klateških vojaških konj ujeli, zato da si priskrbe za kmetijska dela delavne konje, ki pa jim sedaj, ko so si že priskrbeli boljših, ne ugajajo več in se jih hočejo iznebiti.

S tem početjem se dela na blagu, ki je last Narodne vlade SHS, velika škoda, tem večja, ker izgube ne bo mogoče nadomestiti tako hitro. Zato se ljudstvo opozarja na to, da je tako početje prepovedano. Pripominja se, da so vsi konji, ki jih posestniki niso prevzeli proti gotovemu plačilu, edino le last Narodne vlade SHS v Ljubljani; zakol takih konj je torej strogo prepovedan in kazniv. Razen tega je zakol konj dovoljen le v javnih klavnica pod živinozdravniškim nadzorstvom. To nadzorstvo pa je zakonito predpisano zaraditega, ker so pri konjih razširjene različne nalezljive bolezni, posebno smrkvost, ki se prav lahko prenesejo tudi na ljudi.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1918.

Za poverjenika: *Munda* s. r.

**Naredbe poverjeništev za narodno
brambo in za kmetijstvo:****O naknadni ureditvi cen prejetih vojaških
konj in oddaji plemenskih kobil.**

Vsled umika armade, ki se je vršil brez vsakršnega načrta, je prišlo na ozemlje Narodne vlade SHS v Ljub-

ljani v nekoliko dneh preko 60.000 konj, ki jih je bilo treba na vse pretege hitro spraviti pod streho in v oskrbo; zategadelj takrat smotreno delo v tem oziru ni bilo mogoče. Posamezna poverjeništa niso še imela določenega področja in zlasti jim je nedostajalo delovnih moči, ker se nihče niti za visoko mezdo ni hotel poprijeti kakęga dela.

Objavljeno je bilo, da se smejo konji oddajati ali proti obveznemu pismu, po katerem jih bo treba plačati naknadno, ali pa za neznatno ceno. Izraz „*neznatna cena*“ so pri nekaterih oddajalnicah razlagali popolnoma napačno. *Neznatna cena v današnjih razmerah nikakor še ni slepa cena*, ampak je le nizka cena, primerna z ozirom na to, kakšen je konj, torej nekako tista najnižja cena, ki so jo imeli konji pred vojno, t. j. v času, ko so bili znatno cenejši in ko je imel papirnati denar vsaj trikrat večjo veljavo kakor dandanes.

Konji so se ponekod vendarle oddajali za naravnost slepo ceno, mešetarji in tudi nekateri kmetovalci pa so kupljene konje takoj prodali dalje z ogromnim dobičkom več 100 %.

Nakup konj od vojakov, preprosta prilastitev konj, ki so se klatili brez gospodarja, ali brezplačen sprejem konj pa je sploh neveljaven. Vse te konje bo treba naknadno plačati. Sviri se kupovati konje, katerih lastniki se ne morejo izkazati, da so jih pravoveljavno kupili. Vse te stvari bo treba naknadno popraviti, in sicer tako, da vestni kupci ne bodo oškodovani. Zoper prekupce, ki so delali nezaslišane dobičke, se bo postopalo po naredbi o navijanju cen.

Narodna vlada SHS je dolžna vse te stvari urediti v prid vsemu prebivalstvu in ne le v prid nekaterim osebam, zakaj obračunati bo morala glede vsega demobilizacijskega materiala s tistimi državami, ki so nastale iz Avstro-Ogrske. Ta material je bil namreč skupna last in obračun o tej lasti zadene vse prebivalstvo, ki plačuje davke, ki ima vojno posojilo in papirnati denar. Samo na Kranjsko je prišlo konj po neznatnih cenah v vrednosti mnogo milijonov; doslej pa se za konje niso iztržili niti trije celi milijoni kron!

V tistih prvih dneh se tudi ni mogla preprečiti odaja težkih plemenskih kobil v pokrajine z rejo lahkih konj in narobe; to se bo moralo z ozirom na prehodno smotreno konjerejo vsekakor naknadno popraviti.

Vse te zadeve se uredi ob pregledu in klasifikaciji konj, ki bosta odrejena v najkrajšem času. Takrat se bodo nabirali konji za narodno armado; plemenske kobile se bodo izmenjavale z ozirom na smotreno konjerejo; cene za konje, kupljene po slepi ceni, se bodo uravnavale in navijalci cen se naznanijo sodišču, kjer bodo kaznovani in bodo morali povrniti ogromne dobičke. Zato tisti, ki so kupili konje po previsokih cenah iz druge roke, ne bodo oškodovani.

Plemenskih kobil za oddajo konjerejcem sedaj ni na razpolago; zato naj se ne priglašajo zanje, ampak naj počakajo pregleda in klasifikacije konj. Takrat bodo plemenske kobile zopet na razpolago; priglasitev zanje se objavi še posebe.

V Ljubljani, dne 6. decembra 1918.

* * *

Oddaja konj.

Naroča se vsem posestnikom, ki so ob umikanju vojske čez Kranjsko proti reverzu prevzeli konje od erarja ali drugih za to pooblaščenih vojaških poveljništev in županstev, da obdrže te konje do splošne klasifikacije. Glede konj, ki so še v vojaških rokah, so se izdala potrebna po-

velja. Ciganom oddajati konje proti reverzu je strogo prepovedano. Če se taki sumljivi ljudje zalotijo s konji, jih je treba aretirati in jim konje odvzeti, ako neizpodbitno ne dokažejo, da so jih pravilno kupili od državne komisije za oddajo konj. Orožniške postaje imajo ukaz, da naznanijo vse tiste, ki so si na nedopusten način prisvojili vojaške konje (namreč brez reverza, potrdila, računa, dovoljenja županstva). Izvoz konj v kraje, ki so jih zasedli Italijani in Nemci, je prepovedan.

V Ljubljani, dne 29. novembra 1918.

Dr. Pogačnik s. r.

Prelat Kalan s. r.

Naredba poverjeništa za trgovino in industrijo, dogovorno s poverjeništvom za kmetijstvo:

Zasega umetnih gnojil.

Vsa umetna gnojila (kostna moka, kostni superfosfat, dušičnato apno), ki se izdelujejo v območju Narodne vlade SHS, so pod zaporo. Tvorнице umetnih gnojil morajo do vsakega prvega dne v mesecu poverjeništvu za kmetijstvo predložiti izkaz one množine umetnih gnojil v celih vagonih (po deset ton), katero upajo izdelati v mesecu, ki nastopi za mesecem tega naznanila. Poverjeništvu za kmetijstvo bo skrbelo za enakomerno razdelitev umetnih gnojil ter odreja:

Vsa umetna gnojila, ki prihajajo iz inozemstva v celih vagonih, razen sirovih kalijevih gnojil in kalijeve soli, se zasezajo.

Poverjeništvu za kmetijstvo se glede cene umetnih gnojil dogovori s tuzemskimi in inozemskimi tvornicami umetnih gnojil. Enakomerna porazdelitev je poverjena »Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani«, ki sme izdajati prevozno dovolitev za cele vagone po tuzemskih železnicah. Izvoz umetnih gnojil iz območja Narodne vlade SHS dovoljuje edino le-ta.

Ta naredba je veljavna od dne razglasitve v Uradnem listu; prestopki se bodo kaznovali po ministrski naredbi z dne 28. aprila 1918, drž. zak. št. 357., z globo do 20.000 K in z zaporom do šestih mesecev.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1918.

Dr. Triller s. r.

Prelat Kalan s. r.

Naredba poverjeništev za javna dela in obrt, za kmetijstvo in za trgovino in industrijo:

Zasega jamskega lesa.

Spričo velike potrebščine *jamskega lesa* in *lesa za celulozo*, katere ni mogoče kriti s prostim nakupom, in spričo velike nevarnosti, ki zaradi tega preti obratu premogovnikov in papirnic, *se izrekajo s tem za zasežene vse zaloge že posekanega jamskega in celuloznega lesa v vsem območju Narodne vlade SHS v Ljubljani* ter se hkrati razveljavljajo vse zasebne pogodbe glede dobave imenovanega lesa, kolikor niso sklenjene z vodstvi tuzemskih rudnikov in papirnic.

Vsi lastniki takega že ležečega lesa se pozivljejo, naj prehodnogospodarskemu uradu (poverjeništvu za javna dela in obrt) Narodne vlade SHS v Ljubljani nemudoma izporoče, kolike so njih zaloge in kje jih imajo shranjene.

Prezemna cena je določena s 100 kronami za polni (ne prostorski) kubični meter, postavljen na katerokoli železniško postajo.

Obenem se odreja dolžnost vseh posestnikov vozil in vprežne živine, da na poziv županstva nemudoma dajo na razpolago za prevoz imenovanega lesa vprego z vozniki. Voznikom se določa odškodnina od 100 kilogramov vsakega prevoznega kilometra na velikih cestah s 25 vin., na gozdnih potih pa s 30 vin.

Lastniki zaseženega lesa naj potrebno vprego zahtevajo od županstva tiste občine, v kateri imajo ta les.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1918.

Inž. Remec s. r. Prelat Kalan s. r. dr. Triller s. r.

Naredbe poverjenišva za finance, spozrazumno s poverjeništvom za socialno skrbstvo:

Prispevki za preživljanje in podpore.

Prispevki za preživljanje se bodo izplačevali tudi nadalje onim družinam, katerih očetje, oziroma vzdrževalci so se sicer vrnili domov, toda so zaradi bolezni še nezmožni za delo.

Za izplačilo te podpore je treba predložiti potrdilo, ki sta ga podpisala zdravnik in občinski urad.

Invalidom in vdovam, nadalje sirotam padlih vojakov se bodo podpore izplačevale na podstavi plačilnih nalogov, ki jih predlože davčnim uradom.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1918.

Državna begunska podpora.

Državna begunska podpora se izplačuje odslej le tistim, katerim občinski in župni urad njih bivališča potrđita na plačilni poli, da jih je še šteti za begunce, to je, da si še niso ustanovili novega stalnega domovališča, da so nadalje v potrebi in nepreskrbljeni, zlasti da so brez trajne službe, bodisi zasebne, in brez službenih prejemkov ali pokojnine.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1918.

Dr. Kukovec s. r.

Kristan s. r.

Naredbe poverjeništev za narodno brambo, finance in socialno skrbstvo.

Izplačevanje vzdrževalnine.

Naredba z dne 10. novembra 1918, št. 63., se dopolnjuje tako, da se izplačujejo vzdrževalnine tudi onim rodbinam, katerih vzdrževalci so se sicer vrnili domov, toda so zaradi bolezni, ki so si jo nakopali v vojni, nezmožni za delo. To nezmožnost morata potrditi zdravnik in občinski urad.

Isto velja glede vzdrževalnine svojcem tistih vrnivših se invalidov, katerim invalidna pokojnina še ni nakazana, odnosno glede katerih še ni uradno ugotovljena mera njih nezmožnosti za delo, ako potrebo podpore potrđita na plačilni poli občinski in župni urad.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1918.

* * *

Glede prispevkov za preživljanje.

Narodna vlada SHS v Ljubljani je glede prispevkov za preživljanje, ki so zapadli pred 1. novembrom 1918. in se morajo izplačati za nazaj, sklenila v seji dne 28. novembra 1918., da se ti prispevki izplačajo v istih primerih kakor drugi prispevki v zmislu naredb z dne 16. novembra 1918., če resnično potrebo potrdita župnik in župan.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1918.

* * *

Glede vzdrževalnin.

Vzdrževalnine, ki so zapadle pred 1. novembrom 1918. in bi jih bilo izplačevati za nazaj, se izplačajo le v primerih nujne potrebe tako, kakor to določa naredba št. 125. z dne 18. novembra 1918.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1918.

Dr. Pogačnik s. r. Dr. Kukovec s. r. Kristan s. r.

Naredba poverjenišva za prehrano:

O določitvi najvišjih cen za nadrobno prodajo govejega in telečjega mesa.

§ 1. Za nadrobno prodajo govejega in telečjega mesa se določajo za vse pokrajine v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani nastopne najvišje cene:

goveje meso, sprednje	K 6'20	za kg s priklado;
" " zadnje	K 8'—	za kg s priklado;
loj	K 6'—	za kg;
jezik	K 8'—	za kg;
pljuča	K 1'20	za kg;
telečje meso, I. vrste	K 10'—	za kg s priklado;
telečje meso, II. vrste	K 9'—	za kg s priklado.

§ 2. Prestopki te naredb se kaznujejo po § 19. cesarske naredb z dne 24. marca 1917., drž. zak. št. 131.

§ 3. Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve. Hkrati izgube moč vsi dosedanji predpisi, ki so določali cene za goveje in telečje meso.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1918.

Poverjenik: *Dr. Tavčar s. r.*

Naredba poverjenišva za narodno brambo:

Nedopustna prodaja konj.

Poverjenišvo za narodno brambo je zvedelo, da posamezniki, ki so dobili od vlade konje proti reverzu, te konje prodajajo dalje. Vsaka taka prodaja je prepovedana. V kratkem odpošljem komisije, ki bodo konje klasificirale in se nerednosti preiskale na licu mesta.

V Ljubljani, dne 4. decembra 1918.

Predsednik Narodne vlade: *Pogačnik s. r.*

Naredba poverjenišva za javna dela in obrt:

Razdelitev demobilizijskega blaga.

V raznih skladiščih v Ljubljani in na deželi leži raznovrsten demobilizacijski material, ki se po končni ure-

ditvi razdeli in razproda med reflektante vsega slovenskega ozemlja.

Da bo razdelitev enakomerna, se pozivlje o predstojništva uradov (železnic, pošt itd.), zavodov, zadrug i. dr., da po pooblaščenih, oziroma zaupnikih, pregledajo zbrano blago, sestavijo pregledne seznamke vseh razpoložnih predmetov, katere nujno in neizogibno potrebujejo ter te seznamke čimprej predložijo predstojništvu oddelka za stvarno demobilizacijo v posloplju Narodne vlade SHS v Ljubljani, kjer se jim dajo vsa potrebna pojasnila.

Obrtniki naj potrebnosti kakor doslej prijavijo za vodu za pospeševanje obrti v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 3. decembra 1918.

Poverjenik: *Inš. Remec* s. r.

Naredba poverjeništev za notranje zadeve, finance in socialno skrbstvo:

Izplačevanje vzdrževalnin (podpor).

Ako je po stranki predloženo potrdilo o nujni potrebi nadaljnjega *izplačevanja vzdrževalnine* (podpore), kolikor je tako potrdilo predpisano po dosedanjih naredbah, v očitnem nasprotju z uradnimi podatki na davčnem uradu, naj davčni urad izplačilo vzdrževalnine (podpore) odloži do nadaljnega ukrepa.

Prizadete stranke se lahko pritožijo na pristojno komisijo.

V Ljubljani, dne 5. decembra 1918.

Dr. Brejc s. r. *Dr. Kukovec* s. r. *Kristan* s. r.

Razpis.

Na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je popolniti službo strokovnega učitelja za vinarstvo in sadjarstvo s prejemki VII. plačilnega razreda, veljavnega za deželne uradnike, t. j. z letno plačo 2200 K, aktivitetno doklado v letnem znesku 672 K in s pravico do napredovanja po določilih deželnozbornskega sklepa z dne 16. januarja 1909.

Prosilci za to službo morajo dokazati, da so dovršili kako srednjo vinarstvo in sadjarsko šolo ter da so si pridobili izpričevalo učne usposobljenosti za vinarstvo in sadjarsko stroko. Dotičnje prošnje, ki jih je opremiti tudi z dokazili o starosti, o dosedanjem praktičnem delovanju, o državljanstvu SHS in o znanju slovenskega ali srbohrvaškega jezika, naj se predložijo do dne 5. januarja 1919. podpisani komisiji.

Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani

dne 5. decembra 1918.

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na slov. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v

„Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edinole na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natise vprašalčeve ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisnu priložena I K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadržne zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 148. Letošnje leto mi je poginilo veliko kuncev, dasiravno sem rejo skrbno negoval. Kako bo-lezen imajo kunci, ker je na jetrih poginulih vse polno belih lis? (I. K. v B.)

Odgovor: Pri kuncih se, posebno v mokrih letih, pojavljajo nevarne kužne bolezni, ki večkrat uničijo cel zarod. Kaj rada so napadena jetra, na katerih opažamo bele lise, metljaje. Metljaje povzročajo neke vrste pijavke, ki žive v žolčnih cevih jeter. Oplodena jajčeca teh pijavk se na različni način izločijo iz jeter kunca in se na vlažnem mestu razvijejo v ličinke. Te pridejo v dihala vodnih polžev, kjer se razvijajo v nove živali, katere imenujemo sperociste. Na nespolen način se razvije novi zarod, takoimenovane redije, iz katerih se končno tvorijo cerkarije. Slednje se izločijo iz polža, plavajo nekaj časa s pomočjo svojih plavalnih organov po vodi, nakar se zaokrožijo in prilepijo na rastline. Če se krmi s pičo, na kateri se nahajajo take cerkarije, pridejo te v želodec kuncev. Tam se zbude k novemu življenju in začno prodirati skozi želodčne stene k jetrim. Ker najdejo tu njim primerno hrano, zato napadejo jetrno celičevje in razmnože svoj zarod v celem jetrnem organu. Tako okužena jetra ne morejo nič več izločevati zadostne množine za prebavljanje in presnavljanje neobhodno potrebnega žolča, kar povzroča v kratkem smrt, s tako boleznijo okužene živali. Ker se cerkarije najrajši nahajajo na močvirnatih rastlinah, zato svarimo pred krmljenjem kuncev s takimi rastlinami. T.

Vprašanje 149. Pred nekaj leti sem napravil v svinjaku betonasta tla in kamenita korita. Dočim so se mi pred tem prasiči dobro redili, opažam, da mi sedaj navzlic temu, da jim podajam zadostno množino dobre piče, prav slabo uspevajo. Vrhutega sem bil primoran pretečeno leto zaklati dva prasiča, ker se jima je zapirala voda. Ko sem zaklane živali natančneje pregledal, sem zapazil, da sta imela v scalnem mehuru rumeno, trdo in kamnu podobno tvarino. Ali so vzrok kamnita korita, da se tvorijo v scalnem mehuru kamnu podobne tvarine? (K. v J. O.)

Odgovor: Vaši prasiči so imeli v scalnem mehuru scalni kamen, ki se je napravil najbrže na sledeči način: V svinjaku, kjer so betonasta tla, se prasiči v jeseni ali pozimi kaj radi prehlade in dobe različna vnetja. Zelo občutljivi so: črevesje, spolovila in s temi zvezani scalni deli. V Vašem slučaju so imeli prasiči najbrže vnetje scalnega mehurja. Pri prehlajenju tega, izločujejo stene s krvjo pomešan sluz. Ker ta tvarina ne more skozi scalno cev, povzroča zapiranje vode. Slednja se začne razkrojati v posamezne spojine, ki obklopijo dele izločenega sluzja. Na teh se nakopičijo sčasoma debele vrste spojin razkrojene scalnice in tvorijo omenjeni scalni kamen, ki s svojo velikostjo zapira scalno cev. Scalni kamen je mogoče odstraniti le s pomočjo operacije od strani živinozdravnika. Vzrok

tvorbe tega je bilo v Vašem slučaju najbrže prehlajenje mehurja, nikakor pa ne malenkostne množine zaužitega apnenca, ki je prišel v krmo iz korita. T.

KMETIJSKE NOVICE.

Društvo slovenskih kmetijskih učiteljev je svoje zborovanje zaradi raznih ovir preložilo na soboto, 28. t. m. ob treh popoldne v dvorani Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani.

Služba delovodje državnih trtnic v Bršlinu in Novem mestu se odda s. 1. marcem 1919. Pogoji: Telesno zdravje, osebna neoporekljivost in primerna strokovna naobrazba. Prošnje je vložiti pri SHS vinarskem nadzorstvu za Kranjsko v Novem mestu najpozneje do 10. januarja 1919. Dosedanji službeni prejemki so znašali letnih 1300 K s 100 % no draginjsko doklado in se bodo po dogovoru novo uredili.

Sadjarski in viničarski tečaj. Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi tudi prinosnje leto *sadjarski* in *viničarski* tečaj za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v sadjarstvu ali pa vinarstvu.

Sadjarski tečaj bo trajal od 15. februarja do 15. maja 1919. Sprejme se 12 vajencev v starosti od 15 let naprej. Sadjarski vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa 10 K na mesec.

Viničarski tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1919. Spreme se 8 učencev v starosti od 15 let naprej. Viničarski učenci dobijo istotako brezplačno hrano in stanovanje na zavodu, v denarju pa po 10 K na mesec.

Prošnje za *sadjarski* in *viničarski* tečaj je vlagati pri *ravnateljstvu Kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu* najkasneje do 1. januarja 1919. Prošnjam je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali pa domovnico.

Ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu, dne 5. decembra 1918.

URADNE VESTI

Slovenske kmetijske družbe.

Razglas

o sprejemu gojenk v **kmetijsko gospodinjsko šolo** Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani.

S 15. februarjem 1919 se otvori sedemnajsti tečaj gospodinjske šole, ki bo z ozirom na sedanje razmere, ko so bili šolski prostori zasedeni po vojaški bolnici, trajal le 7 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem splotju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se mu v tej dobi zadosti privadijo.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, t. j. sploh za vse, 150 K, ali za ves tečaj 1050 K. — Vsaka gojenka mora po možnosti imeti s seboj naslednjo obleko in perilo: Vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perila za posteljo: dva para rjuh in dve prevleki za blazine. Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto; le izjemoma, v posebnem ozira vrednem slučaju se more dovoliti sprejem mlajših učenk;

2. znati čitati, pisati in računati;

3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;

4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

vsaj do 1. februarja 1919.

Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani.

Pri sprejemu deklic v gospodinjsko šolo se bo oziralo po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen gospodinjske šole same le omejeno.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1918.

Glavni odbor Slovenske kmetijske družbe.

Predsednik:

Generalni ravnatelj:

Kalan I. r.

G. Piro I. r.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Semiču, ki bo 5. januarja 1919 ob poldevetih dopoldne v šoli v Semiču.

S P O R E D:

1. Poročilo načelnika.
2. Odobritev računa za leti 1917/18.
3. Volitev načelnika.
4. Volitev odbora,
5. Pob ranje udnine za leto 1919.
6. Sprejem novih udov.
7. Slučajnosti.]

Če ob določenem času ne bi bil občni zbor sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih udov.

Josip Mihelčič, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe na Dobrovi pri Ljubljani, ki bo v nedeljo, 29. decembra t. l. ob treh popoldne v stari šoli na Dobrovi.

S P O R E D:

1. Predložitev računa za l. 1918.
2. Volitev načelnika in odbora.
3. Sprejem novih udov.

Pripomnja. V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih udov.

Dobrova, 11. decembra 1918.

Frančišek Birtič, namestnik načelnika.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Slovenske kmetijske družbe.**

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K na leto.
Posamezna številka stane 40 h.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na vsi strani 240 K, na 1/2 strani 160 K, na 1/3 strani 80 K, na 1/4 strani 40 K in na 1/8 strani 20 K. Družabnikom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 90 h.

Urejuje inž. Rado Lah, založba Slovenske kmetijske družbe.
Tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1918. Letnik XXXV.

Tržna poročila.

Naredba 43. poverjeništvu za prehrano.

Žitni zavod v Ljubljani bo plačeval odslej kmetovalcem za oddano žito, fižol in krompir naslednje prevzemne cene za en kilogram:

pšenica	1,-
rž	1,-
ječmen	1,-
oves	1,-
koruza	1,-
ajda	1,-
fižol	2,-
krompir	60,-

Te cene veljajo le za zdravo blago, ki se odda prostovoljno. Za blago, ki se odvzame s silo, se zniža prevzemna cena za 50 %.

Dosedanje prevoznice za pošiljanje žita, mlinških izdelkov, sočivja in krompirja se razveljavljajo; odslej veljajo le prevoznice, ki jih bo izdajal žitni zavod v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 5. novembra 1918.

Naredba poverjeništvu za prehrano glede ženc živlom.

Naredba poverjeništvu za prehrano z dne 7. novembra 1918, razglášena v uradnem listu pod št. 68, se razveljavlja, ker se je v besedilo te naredbe vrinilo več pomot. Naredba se glasi: Za žitni zavod v Ljubljani se določajo naslednje oddajne cene: 1 kg krusne moke 1 K; za 1 kg otrobov 20 vin.; za 1 kg ovsene oblude 50 vin.; za 1 kg vseh drugih mlinških izdelkov 2 K; za 1 kg fižola 2 K 50 vin.; za 1 kg krompirja 66 vin. Pri nadrobni prodaji se smejo zaračunavati pribitki do 10 odstotkov. — V Ljubljani, dne 15. nov. 1918.

Ukaz Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 5. novembra 1918, št. 86.171 o prepovedi izvažanja živil in drugih gospodinjskih potrebščin.

Narodna vlada SHS v Ljubljani zaukazuje: § 1. Izvažati živila in druge gospodinjske potrebšchine preko meje Jugoslavije je prepovedano. § 2. Prestopke tega ukaza kaznujejo politična okrajna oblastva z globo do 5000 K ali z zaporom do treh mesecev. Zasežene reči zapadejo v prid državi. § 3. Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve. —

Najvišje cene za klavno goved.

Za klavno goved in za teleta se določajo naslednje najvišje cene za kilogram žive teže:

Voli:	
I. kakovost	4-50
II.	4-
III.	3-75
IV.	3-50

Krave:

I. kakovost	4-10
II.	3-70
III.	3-50
IV.	3-30

Telice in biki:

I. kakovost	4-30
II.	4-
III.	3-70
IV.	4-30

Teleta:

I. kakovost	6-
II.	5-

Ta naredba dobi moč z dnem razglasitve.

V Ljubljani, dne 27. novembra 1918.

Poverjenik: Dr. Ivan Tavčar s. r.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 20 vinarjev v denarju ali znamkah, sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzema posredovanja.

Suhe gobe (jurčke) kupuje po najvišjih cenah tvrdka M. Geršak & Co., Ljubljana Kongresni trg 10. 119

Več kosov domačega platna je naprodaj, zamenja se tudi za mast, špeh ali maslo, v Ljubljani, Poljanska cesta, šte. 35. 180

Hotle za žganje kuhati, železne, znotraj pocinjene s kapo in dvema cevmi, dobavi po pošti L. Fürsager Radovljica, Gorenjsko. 183

Novo črno brinje se dobi pri Iv. Knezu v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 3. 184

Bika simodolske pasme, 2 leti starega ter nje, že vajenega vožnje, ima naprodaj Ivan Ovčak, Smartno pod Šmarno goro št. 14. 193

Dva konja gališke deželne pasme, izborna za vprego in ježo, sta zaradi pomanjkanja krme naprodaj. Ponudbe se sprejme Križevniška ulica 8 (Zupanc). 194

Proda se 10 bregjih koz. Poizve se pri Ant. Kržišnik v Žirovnici št. 6. Cena po dogovoru. 195

Čepljeno trsje na raznih priporočenih podlogah, enoletno, po 2 K komad, nečepljene šmarnice po 1 K komad prodaja: Anton Slodnjak, vrtnar in posestnik, pošta Juršinci pri Ptujju. 191

Članom kmetijske podružnice v Selcih sporočam, da je podružnica plačala uđnino za l. 1919. za vse tiste člane, ki so jeseni dobili semensko pšenico. J. Kepec, župnik, t. č. načelnik. 200

Naznanilo Naznanjam da sem zopet otvoril krojaško obrt. Imam v zalogi tudi blago za moške obleke. — Zamenjam brejo kravo za pitanega prasiča. Peter Bajda, Stepanja vas pri Ljubljani. 201

Čebelarji! Kupim nove kakortudi rabljene panje Žnideršičevega sistema. Ponudbe na Janko Marčun, Ljubno, p. Podnart. 202

Panje z čebelami in medom pa tudi prazne panje kupi Stanko Dostál, župnik v Semicu. 203

Med in vosek, medu pitanca 100 kg, voska do 50 kg, lepo blago, ima naprodaj Ignacij Grčar, Cvibelj 3, pošta Žužemberg. Kupec naj pove najvišjo ceno. 204

Gepelj ima naprodaj, Franc Kopač, Poljane 1, pošta St. Vid nad Ljubljano. 205

Konja 3 l. starega, široke pasme, proda Franc Babnik, pos., Tomačevo, p. Ježica. 206

Plemensko kravo in več mladih jagnjet imam naprodaj; krava je siva, velike rasti, 4 leta stara, molzna z mladim mlekom 2 meseca brega. Luka Otoničar, v Cerknici, Rakek, postaja Notranjsko. 207

Vol, močan se zamenja za kravo mlekarico. Krava se tudi kupi. Župnišče Begunje, Gorenjsko. 208

Trinajst mladih prasičkov po 7 tednov starih imam za prodati. Cena po dogovoru. Janez Grašič, pos. v Strahinju, št. 41, pošta Naklo. 209

Tri piemenske bike dve leti stare, licencirane, lastne reje ima naprodaj župnišče v Semicu. 210

Sto hl vina in 150 l slivovke proda župnišče v Semicu. 211

SLOVENSKA KMETIJSKA DRUŽBA

je dala naslednja 10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 20 vin.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Rak na sadnem drevju.
3. Gnojenje vinogradov.
4. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro in stanovitno vino.
5. Ciste drože in njih raba v kletarstvu.
6. Navodilo, kako je spravljati in razpošiljati namizno sadje.
7. Kako se pripravljata dober vinski kis.
8. Vzroki neplodnosti pri govedih.
9. Kako se pravilno ravna z vinsko posodo.
10. Krmiljenje z oljnimi tropinami.
11. Čiščenje in precejanje vina.
12. Bradavice pri domačih živalih.
13. Kisli črvček.
14. Zeleno ali suho cepljenje trt.
15. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
16. Naprava petiota ali domače pišče.
17. O bistvu alkoholnega vrenja (kipenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
18. Vnetje vimena ali volčič na vimenu.
19. Kaj je popek in kako se pravilno ravna s popkom novorojenih živali.
20. Zavrlika.
21. Trina piesnoba.
22. Kako se napravi stanoviten sadjavec.
23. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
24. Kislost (kisloba) in razkisanje vina.
25. Vinske napake, kako se jih je ogibati in kako se popravijo, kadar so nastale.
26. Mazanje trt z zeleno galico.
27. Močno krmilo „ribja moka“ kot pospeševalno sredstvo za rasti in pisanje prašidov.
28. Kržljivost ali okrnjenost trt.
29. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
30. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
31. Kaj so bradavice (gobe) in kako jih odpravimo?
32. Kožni izpuščaji pri prašidih.
33. Zdravljenje kužnih bolezni s cepljenjem.
34. Sredstva proti trtni plesnobi.
35. Kteri način zelenega cepjenja trt je najbolj priporočljiv.
36. Nove zakonske določbe o spori pri kupčiji z živino.
37. Konserviranje sadja brez sladkorja.
38. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
39. Snetjavost pri žitu.
40. Kako se jajca ohranijo.
41. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
42. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
43. Kdo se naj še zglaši za državni preživljenski (vzdrževalni) prispevek?
44. Presojanje krmil po škrbnih vrednotah.
45. Garje pri konjih.
46. Apneni dušik, najboljšee sedanje dušičnato gnojilo.
47. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?

Največja slovenska hranilnica: MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

:: Ljubljana, Prešernova ulica št. 3. ::

je imela koncem l. 1917 vlog . K 66,800.000.—, hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000.—, rezervnega zaklada „ 2,000.000.—. Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po 4 0/0 (1)

večje in nestalne vloge pa po dogovoru. Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in posojlja na Kranjskem proti 5 0/0, izven Kranjske pa proti 6 1/4 0/0, obrestim in proti najmanj 1 0/0, oziroma 3/4 0/0 odplačevanju na dolg. V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

Kmetovalci Denarni zavodil

Gozdarske in gospodarske zadruge!

Berite! Lesotrzci! Berite!

A. Šivic (9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevja ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako računavanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogljarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjižice proti predplačilu za ude c. kr. kmet. družbe K K 1.50.

J. Komatič,

prodajalec strojev

Ljubljana,

Gradišče štev. 11

priporoča dobro znano

tovarno (50)

WELSIA

ki izdeluje izvrstne

brzoparilnike

vseh velikosti in po-

rabne obenem za ku-

hanje žganja.

Priporočam tudi

žitočistilnike

(pakelne)

na 6, 8, 9 in 12 mrež.

Decimaine tehtnice

cimentirane od 50 do

300 kg z uteži vred.

Sprejemam naročila

na stamozrezne nože.

Cene po dogovoru.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po (5)

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 0/0

Rezervni zaklad znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 25 vinarjev na leto,

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljše.

Pošne hranilnice račun štev. 222.426.
Telefon štev. 155.

Ustanovljena 1882.

Kmetska posojilnica

ljubljske okolice registr. zadruga z neomej. zavezo v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti štev. 18.

Obrestuje hranilne vloge po 4 1/4 0/0 (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge in do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog 23,000.000 kren

Stanje rezervnih zakladov: 1,000.000 kren.

Vse tukaj navedene kmetijske potrebščine se načelno ne pošiljajo posameznikom, ampak le skupno na naslov *podružnic* kmetijske družbe ali drugih kmetijskih korporacij, ki naj v svojem okolišju *nabirajo posamezne naročitve* ter potem pri družbi *skupno* naročijo. Tako se delo Zenostavi in udje pridejo mnogo ceneje do teh potrebščin. Le za kraje, kjer ni nobene primerne skupne organizacije, se bodo upoštevale naročitve posameznikov. Naročite se z ozirom na sedanje razmere izvršijo seveda le proti predplačilu ali povzetju. Blago potuje na naročnikovo nevarnost.

* Poštna hranilnica. Želeti je, da udje Slovenske kmetijske družbe porabijo poslani jim poštni položnice dunajske poštni hranilnice še v tekočem letu, ker bodo te položnice bržčas le do novega leta veljavne. Po novem letu in dotlej, da si Jugoslovani uredimo svojo SHS poštno hranilnico, bo treba udnino zaenkrat plačati po poštnih nakaznicah, kar je za odpošiljatelja in za prejemnika denarja zamudneje, vrh tega pa zvezano z stroški.

* Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi, golobi, fazani itd. si je družba zopet nabavila. Osminka kile v dvanajstih litrih vode raztopljenega antiavita zadostuje za impregniranje 130 kg setve ter se razpošilja kot vzorec brez vrednosti. Glede uporabe antiavita opozarjamo na spis »Odvračanje škode po vranah« v »Kmetovalcu« št. 6. z dne 31. marca 1915. Naroča naj se pravočasno pred časom setve, t. j. približno 15. februarja ali 15. septembra. Antiavit se dobi v zaklopnih po 1 kg za 18 K, $\frac{1}{2}$ kg za K 9'50, $\frac{1}{4}$ kg za K 5'50, $\frac{1}{8}$ kg za K 3'—, 50 g za K 1'60.

* Apneni dušik $\frac{18}{21}$ % po K 110'— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno do konca januarja.

Bernadotov vinomer (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena temu vinomeru je 15 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati.

Brusni kamni, navadni po K 1'— komad.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane kg 7 K.

* Ergofor družbi vsled prometnih težkoč ne dojde. Naročbe ostanejo za enkrat zapisane.

Fenoltaleinov reagenčni popir, ki se rabi pri napravi trsnega škropiva, pola ali zaklopnica po 1 K.

Galun po K 240'— ali kg. Polovico modre galice si vinogradniki lahko prihranijo, če k galici za napravo škropivne zmesi vzamejo galun ali žveplenokislo glino. Kolikor dodajo teh snovi, toliko manj drage galice jim je treba, dokazano pa je, da se lahko brez škode za učinkovitost škropiva porabi do polovice galuna ali gline k ostali polovici modre galice. Apna pa je toliko vzeti, kakor navadno. Škropiva, ki je tako prirejeno, tudi dež ne odpere tako hitro iz listja, vsled česar družba vsem vinogradnikom nakup galuna in gline poleg galice vselej prav toplo priporoči.

Gnojilno apno. Vsled nastalih transportnih razmer bržda naročniki zaenkrat še ne bodo dobili zanje iz Nižje-Avstrijskega naročenega gnojilnega apna.

* Insektoforma ni več.

Jarega semenskega ječmena družba spomladi od tistih dobaviteljev, ki je z njimi kupne pogodbe sklenila, ne bo dobila, ker so vse pogodbe razveljavljene, četudi je družba denar naprej založila. Morda se družbi posreči, da dobi od drugod kaj semenskega ječmena, za kar se hoče seveda na vso moč potruditi. Onim naročnikom ki so za ječmen denar naprej plačali, ga družba na zahtevanje takoj vrne.

Kalijeva sol, 22 %, po K 26'— sto kg z vrečami vred. Vreče se ne vzamejo nazaj. Kdor pošlje svoje vreče, dobi kal. sol po K 18'— sto kg.

Klajno apno po K 160'— sto kg z vrečo vred. Po pošti se klajno apno posameznikom ne razpošilja, vpoštevajo se le skupne naročbe podružnic za največ 100 kg.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 1'40.

Natrijev bisulfit se rabi kot nadomestno sredstvo za žveplo v kletarstvu, v prvi vrsti za žveplanje sodov in vina. V to svrhu ga zadostuje le mala množina, in cena mu je K 1'40 kg. Kako se rabi natrijev bisulfit v kletarstvu, dobimo opisano v 1. številki letošnjega »Kmetovalca« na strani 3.

Požiralnikove cevi z dvojno tkano cevko za koze po K 29'—, z žično cevko za goved št. 3466 po 15 K.

* Praznih vreč družba ne jemlje več nazaj, ker jih ima sedaj zadosti. Le one podružnice naj družbi pošljejo svoje vreče, ki ob kakih naročbi nočejo plačati družbenih vreč.

Rastlinski motvoz iz sitja (bičja) je najboljšo naravno nadomestilo za rafijo in ima mnogo prednosti napram papirnatim nadomestilom, ker tudi v dežju ne popušta. Kg stane 24 kron. Priporočati je podružnicam v vinorodnih krajih skupno naročitev celega ovoja za 25 kg, ker družba manjših množin posameznikom ne odda.

Semenska pesa. Seme izvirne severonemške rumene in rdeče Mamut krmilne pese K 24'— kg.

Tobačni prah je zopet došel in stane kg 60 vin. z ovajem vred. Kdor ga želi v jutasti vreči, mora vrečo sam poslati.

Travno seme, mešanico K 8'— kg.

Trakove za vezanje snopov (enostaven motvoz) v klopčičih po 2000 gr po K 12'— kg.

Trokarji so po 8 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govodi hitro odstrani.

Uspulum je sredstvo za namakanje žita, da se z njim uničijo trosi snetjavosti, ki se nahajajo na vrhu zrnja, kakortudi druge škodljive glive, ki povzročajo razne bolezni na žitu. — Kdor se hoče natančneje poučiti o uporabi tega sredstva in sploh o uničevanju sneti in drugih takih boleznih na žitu in stročnini, naj si pri kmetijski družbi naroči za 10 v Gospodarsko navodilo št. 57. o »Snetjavosti pri žitu«. — Uspulum je barvasti prah, ki se v vodi hitro raztopi in se dobiva pri kmetijski družbi v škatljicah po 50 gramov za 2 K in po 100 gramov za K 3'60.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 1 K kilogram.

Slovenski kmetovalci!

Vojna je za nas srečno končana, dobili smo svojo lastno, samostojno in neodvisno Jugoslovansko državo. Če bo imela naša država dobre ali slabe zakone, je odvisno od nas, sami jih bomo delali. Čakajo nas torej ogromne naloge, katerim bomo kos le, če se strnemo vsi — prav vsi v svojo stanovsko organizacijo. **Dolžnost kmetovalcev vseh slovenskih pokrajin je, da vstopijo k Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani!**

Kmetovalci!

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za l. 1919.

.. je izšla. ..

Letošnja ilustrovanja izdaja vsebuje po možnosti novejše, za nas Jugoslovane tako važne dogodke in nasvete, kako nam je ravnati v tem velikem, zgodovinskem času, da ga ne polomimo tako, kakor so ga polomili prusko-madžarski diplomati, ki so sebe in njih zavestnike telebili v propast.

Posledica dolgotrajne vojne: splošna druginja je pritrjala zlasti tiskarske potrebnosti do neznesne višine. Papir in barva sta se podražila za več kot 1000% in da vsaj deloma pokrijemo ogromne tiskovne stroške »Pratike«, smo bili prisiljeni izdaji za leto 1919 postaviti ceno za izvod na

1 krono.

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blasnikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetoško glasilo.

PRATIKA se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarni J. Blasnikova naslednikov v Ljubljani, Breg 12.

Razglas.

Podpisana zadruga naznani, da bo obrestovala naložbe v tekočem računu, počenši 1. prosinca 1919 po

3 ¼ %.

Članicam, ki se ne strinjajo z naznanjenim znižanjem obrestne mere, je dano na prosto voljo, da dvignejo svoje naložbe pred potekom tega roka.

Ljubljana, dne 2. decembra 1918.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Vinometre »Bernadot« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. ☉

I Samo I

za

eno krono

pošilja

Slov. kmet. družba

:: v Ljubljani ::

ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

„matic“

ki je neobhodno potrebna vsakemu čebelarju.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin,

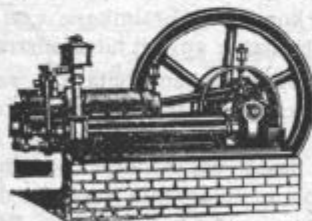
Ljubljana,

Emonska cesta 2.

(83)

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor. (3)

Velika zaloga vsakovrstnih poljedeljskih strojev iz najslovitejših avstrijskih tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „WELSLIA“.

Polhove kože

kože od krtov, dihurjev in hrčkov

kupi po najvišjih cenah (61)

D. Kölner

krznarstvo in trgovina s kožuhovino

(Lipsko) Leipzig, Brühl 47.

Pošiljatve prosim po pošti v zavitkih po 5 kg, nakar sledi denar takoj po prejemu.

Zobotrebce

kupuje

po najvišjih cenah (76)

Peter Kozina & Co.

Ljubljana Breg 20.

Zivinorejska zveza ⁸¹

na Homcu, pošta Radomlje **proda 3 vagone finega portland cementa**

za napravo jasli in tlaka v hlevih in za napravo cementne strešne opeke. — Proda

150.000 zidne opeke

za spomladansko zidanje. — Proda se

večja množina dobrih cementnih vreč

in vreč za žito

kakor tudi razno drugo blago za kmetovalce.

Razglas.

Podpisana hranilnica in posojilnica razglašča, da bo obrestovala hranilne vloge od 1. januarja 1919 dalje (80)

po 3%.

Vlagateljem je dano na prosto voljo svoje vloge dvigniti pred potekom tega roka.

Hranilnica in posojilnica v Srednji vasi,

reg. zadr. z neomej. zavezo

dne 17. novembra 1918.

Lovro Žen
odbornik.

Anton Golf,
načelnik.